

ZASIŁEK MACIERZYŃSKI ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

Zasiłek macierzyński

■ *Komu przysługuje zasiłek macierzyński?*

Zasiłek macierzyński przysługuje **ubezpieczonej** z tytułu:

- urodzenia dziecka w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego,
- urodzenia dziecka po ustaniu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli ubezpieczenie to ustało w okresie ciąży – wskutek ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy, albo z naruszeniem przepisów prawa stwierdzonym prawomocnym orzeczeniem sądu,
- przyjęcia dziecka w wieku do 7 roku życia, a w przypadku dziecka wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, w wieku do 10 roku życia, na wychowanie i wystąpienia do sądu opiekuńczego w sprawie jego przysposobienia, bądź przyjęcia dziecka w wymienionym wyżej wieku na wychowanie w ramach rodziny zastępczej; nie dotyczy to rodziny zastępczej zawodowej.

Zasiłek macierzyński przysługuje także **ubezpieczonemu**:

- w razie przyjęcia na wychowanie dziecka w wieku do 7 lub 10 roku życia i wystąpienia o jego przysposobienie lub przyjęcia dziecka w tym wieku na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej,
- który przerwie zatrudnienie lub inną działalność zarobkową w celu sprawowania opieki nad dzieckiem – w razie śmierci ubezpieczonej matki dziecka lub porzucenia przez nią dziecka,

- w przypadku skrócenia okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego przez ubezpieczoną matkę dziecka po wykorzystaniu przez nią zasiłku macierzyńskiego przez okres co najmniej 14 tygodni po porodzie,
- w przypadku, gdy ubezpieczona matka dziecka przebywa w szpitalu i przerwie pobieranie zasiłku macierzyńskiego po wykorzystaniu co najmniej 8 tygodni po porodzie,
- w przypadku, gdy ubezpieczona matka dziecka nie korzysta z zasiłku macierzyńskiego za okres określony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego,
- za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu ojcowskiego.

■ *Okres wypłaty zasiłku macierzyńskiego*

Zasiłek macierzyński przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego albo urlopu ojcowskiego.

Zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego

Urlop macierzyński i zasiłek macierzyński z tytułu urodzenia dziecka przysługują przez okres:

- 20 tygodni (140 dni) – w przypadku urodzenia jednego dziecka,
- 31 tygodni (217 dni) – w przypadku urodzenia dwojga dzieci,
- 33 tygodni (231 dni) – w przypadku urodzenia trojga dzieci,
- 35 tygodni (245 dni) – w przypadku urodzenia czworga dzieci,
- 37 tygodni (259 dni) – w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci.

Nie więcej niż 6 tygodni urlopu macierzyńskiego może przypadać przed przewidywaną datą porodu. Po porodzie urlop i zasiłek przysługuje przez okres niewykorzystany przed porodem.

W razie urodzenia dziecka martwego lub zgonu dziecka przed upływem 8 tygodni życia, ubezpieczonej przysługuje zasiłek macierzyński w wymiarze 8 tygodni po porodzie, nie krócej jednak niż przez 7 dni od dnia zgonu dziecka. Jeżeli był to poród mnogi, zasiłek macierzyński przysługuje w wymiarze stosownym do liczby dzieci pozostałych przy życiu.

W razie zgonu dziecka po upływie 8 tygodni życia, ubezpieczona zachowuje prawo do zasiłku macierzyńskiego przez okres 7 dni od daty śmierci dziecka.

Ubezpieczona, która urodziła dziecko wymagające opieki szpitalnej i pobierała po porodzie zasiłek macierzyński przez co najmniej 8 tygodni, może pozostałą część okresu pobierania zasiłku wykorzystać w terminie późniejszym, po wypisaniu dziecka ze szpitala.

W przypadku gdy ubezpieczona matka dziecka wymaga opieki szpitalnej ze względu na stan zdrowia uniemożliwiający opiekę nad dzieckiem, po wykorzystaniu przez nią zasiłku macierzyńskiego przez okres co najmniej 8 tygodni po porodzie, może przerwać pobieranie zasiłku macierzyńskiego na okres, w którym z zasiłku macierzyńskiego skorzysta ubezpieczony ojciec dziecka. Łączny okres wypłaty zasiłku macierzyńskiego matce i ojcu dziecka nie może przekraczać wymiaru określonego przepisami Kodeksu pracy.

Ubezpieczona, która rezygnuje z wychowywania dziecka i oddaje je do domu małego dziecka lub innej osobie w celu przysposobienia, zachowuje prawo do zasiłku macierzyńskiego do dnia oddania dziecka, nie krócej jednak niż 8 tygodni po porodzie.

Ubezpieczona matka dziecka, po wykorzystaniu zasiłku macierzyńskiego za okres co najmniej 14 tygodni po porodzie, może zrezygnować z dalszego pobierania zasiłku i wcześniej wrócić do pracy. W takim przypadku pozostałą część okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego wykorzystuje ubezpieczony ojciec dziecka.

Zasiłek macierzyński za okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego

Urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego i zasiłek macierzyński z tytułu przyjęcia dziecka w wieku do 7 albo odpowiednio do 10 roku życia na wychowanie przysługują przez okres:

- 20 tygodni (140 dni) – w przypadku przyjęcia jednego dziecka na wychowanie,
- 31 tygodni (217 dni) – w przypadku jednoczesnego przyjęcia dwojga dzieci na wychowanie,
- 33 tygodni (231 dni) – w przypadku jednoczesnego przyjęcia trojga dzieci na wychowanie,
- 35 tygodni (245 dni) – w przypadku jednoczesnego przyjęcia czwórka dzieci na wychowanie,
- 37 tygodni (259 dni) – w przypadku jednoczesnego przyjęcia pięciorga i więcej dzieci na wychowanie,

nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7 lub odpowiednio 10 roku życia.

Minimalny okres wypłaty zasiłku macierzyńskiego w takim przypadku wynosi 9 tygodni.

Zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego i dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego

Ubezpieczona, która urodziła dziecko, ma prawo do zasiłku macierzyńskiego także przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, którego wymiar od 17 czerwca 2013 r. wynosi • do 6 tygodni (42 dni) – w przypadku urodzenia jednego dziecka albo • do 8 tygodni (56 dni) – w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka.

Ubezpieczona, która przyjęła na wychowanie dziecko w wieku do 7 lub odpowiednio do 10 roku życia, ma prawo do zasiłku macierzyńskiego także przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, którego wymiar od 17 czerwca 2013 r. wynosi • do 6 tygodni (42 dni) – w przypadku przyjęcia na wychowanie jednego dziecka albo • do 8 tygodni (56 dni) – w przypadku jednoczesnego przyjęcia na wychowanie więcej niż jednego dziecka albo • do 3 tygodni (21 dni) – w przypadku korzystania z uprawnień do minimalnego wymiaru urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.

Zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu przysługuje w wymiarze tygodnia lub jego wielokrotności, od następnego dnia po wykorzystaniu zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego albo urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego. Może być wykorzystywany jednorazowo albo w dwóch częściach, przypadających bezpośrednio po sobie.

Zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego przysługuje także ubezpieczonemu ojcu wychowującemu dziecko, w przypadku gdy ubezpieczona matka dziecka nie korzysta z zasiłku macierzyńskiego za ten okres.

Warunkiem wypłaty zasiłku macierzyńskiego przez dodatkowy okres jest wystąpienie z odpowiednim wnioskiem o udzielenie urlopu – w przypadku pracownika lub o wypłatę zasiłku za dodatkowy okres przed rozpoczęciem korzystania z zasiłku za ten okres – w przypadku pozostałych ubezpieczonych.

Zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego

Ubezpieczona, która urodziła dziecko lub przyjęła na wychowanie dziecko w wieku do 7 albo odpowiednio do 10 roku życia ma prawo do zasiłku macierzyńskiego także przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego, którego maksymalny wymiar wynosi 26 tygodni, niezależnie od liczby dzieci urodzonych przy jednym porodzie lub przyjętych równocześnie na wychowanie. Zasiłek macierzyński za okres tego urlopu przysługuje w wielokrotności tygodnia, od następnego dnia po wykorzystaniu zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze. Może być przyznany jednorazowo albo nie więcej niż w trzech częściach, z których każda nie może być krótsza niż 8 tygodni.

Z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego rodzice mogą korzystać równocześnie, z tym, że łączny wymiar urlopu i zasiłku przysługujący obojgu rodzicom nie może przekroczyć 26 tygodni.

Ubezpieczona, która złożyła wniosek o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze oraz urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze w terminie i na zasadach określonych w art. 179¹ lub 182⁴ Kodeksu pracy, tj. w ciągu 14 dni po porodzie lub przyjęciu dziecka na wychowanie i wystąpieniu do sądu w sprawie jego przysposobienia lub przyjęciu dziecka na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, może zrezygnować z korzystania z zasiłku macierzyńskiego za dodatkowy okres lub z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego w całości lub w części i powrócić do pracy. W takim przypadku, o niewykorzystaną część lub całość dodatkowego okresu zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego może wystąpić ubezpieczony ojciec dziecka. Ojciec dziecka może również zrezygnować z pobierania zasiłku macierzyńskiego za część dodatkowego okresu lub za część okresu urlopu rodzicielskiego i powrócić do pracy, a ubezpieczona matka dziecka wystąpić o część okresu zasiłku macierzyńskiego niewykorzystanego przez ubezpieczonego ojca dziecka. Rezygnacja z zasiłku macierzyńskiego za część okresu urlopu rodzicielskiego może nastąpić, o ile wykorzystana część okresu urlopu i zasiłku jest wielokrotnością tygodnia i trwa co najmniej 8 tygodni.

Zasiłek macierzyński za okres urlopu ojcowskiego

Ubezpieczony ojciec wychowujący dziecko ma prawo do zasiłku macierzyńskiego przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu ojcowskiego, którego wymiar od 1 stycznia 2012 r. wynosi 2 tygodnie (14 dni), nie dłużej niż:

- do ukończenia przez dziecko 12 miesięcy życia albo
- do upływu 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu orzekającego przysposobienie i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 10 roku życia.

■ *Wysokość zasiłku macierzyńskiego*

Zasiłek macierzyński za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopu ojcowskiego przysługuje w wysokości 100% podstawy wymiaru, natomiast za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego w wysokości 60% podstawy wymiaru zasiłku. W przypadku gdy ubezpieczona, nie później niż 14 dni po porodzie lub przyjęciu dziecka na wychowanie i wystąpieniu do sądu z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka albo przyjęciu dziecka na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, wystąpi z wnioskiem o wypłatę zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze oraz urlopu rodzicielskiego, również w pełnym wymiarze, zasiłek macierzyński za wszystkie okresy wynosi 80% podstawy jego wymiaru.

Ubezpieczonej, której zasiłek macierzyński jest wypłacany w wysokości 80% podstawy wymiaru, która zrezygnuje z zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w całości lub w części lub za okres odpowiadający okresowi urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze, wypłaca się jednorazowe wyrównanie pobranego zasiłku macierzyńskiego do wysokości 100% za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego albo

urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego. Jednorazowe wyrównanie zasiłku jest wypłacane pod warunkiem niepobrania przez ubezpieczonego ojca dziecka zasiłku macierzyńskiego za okresy, z których rezygnuje matka dziecka.

Pracownica lub pracownik korzystający z dodatkowego urlopu mogą łączyć korzystanie z urlopu z wykonywaniem pracy u pracodawcy, który udzielił urlopu, w wymiarze nie wyższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. W takim przypadku wysokość zasiłku macierzyńskiego ulega pomniejszeniu proporcjonalnie do wymiaru czasu wykonywanej pracy.

■ *Dokumenty wymagane do przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego*

Podstawowymi dokumentami wymaganymi do przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego z tytułu urodzenia dziecka są:

- zaświadczenie o przewidywanej dacie porodu – za okres przed porodem,
- skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub jego kopia potwierdzona przez płatnika zasiłku za zgodność z oryginałem – za okres od dnia porodu.

Podstawowymi dokumentami do wypłaty zasiłku macierzyńskiego z tytułu przyjęcia dziecka na wychowanie i wystąpienia do sądu z wnioskiem o przysposobienie są:

- oświadczenie ubezpieczonego o dacie przyjęcia dziecka na wychowanie,
- zaświadczenie sądu opiekuńczego o wystąpieniu do sądu o przysposobienie dziecka, zawierające datę urodzenia dziecka.

Podstawowymi dokumentami do wypłaty zasiłku macierzyńskiego z tytułu przyjęcia dziecka na wychowanie w ramach rodziny zastępczej są:

- prawomocne orzeczenie sądu opiekuńczego o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej lub umowa cywilnoprawna zawarta między rodziną zastępczą a starostą,
- dokument potwierdzający wiek dziecka.

Jeżeli zasiłek macierzyński wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wymagane jest dodatkowo zaświadczenie pracodawcy o okresie udzielonego urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, dodatkowego

urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub urlopu ojcowskiego oraz zaświadczenie płatnika składek wystawione na druku ZUS Z-3 (w przypadku pracowników) lub ZUS Z-3b (w przypadku ubezpieczonych wykonujących działalność pozarolniczą, współpracujących z osobami wykonującymi działalność pozarolniczą oraz duchownych) albo ZUS Z-3a (w przypadku pozostałych ubezpieczonych).

Zasilek opiekuńczy

■ Komu przysługuje zasilek opiekuńczy?

Zasilek opiekuńczy przysługuje ubezpieczonym podlegającym ubezpieczeniu chorobowemu zarówno obowiązkowo, jak i dobrowolnie.

Wymieniony zasilek przysługuje w przypadku konieczności sprawowania opieki nad:

- zdrowym dzieckiem w wieku do 8 lat w przypadku nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza, albo z powodu porodu, choroby lub pobytu w stacjonarnym zakładzie opieki zdrowotnej małżonka stale opiekującego się dzieckiem, a także w przypadku choroby niani, z którą rodzice mają zawartą umowę uaktywniającą, o której mowa w art. 50 ustawy z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 lub dziennego opiekuna, sprawujących opiekę nad dzieckiem,
- chorym dzieckiem w wieku do 14 lat,
- chorym dzieckiem w wieku powyżej 14 lat lub innym chorym członkiem rodziny (za członków rodziny uważa się małżonka, rodziców, teściów, dziadków, wnuki, rodzeństwo).

Prawo do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem przysługuje na równi matce i ojcu dziecka. Zasilek opiekuńczy wypłaca się tylko jednemu z rodziców – temu, który wystąpi z wnioskiem o jego wypłatę za dany okres.

Zasilek ten przysługuje nie tylko z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem własnym, ale również z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem małżonka, dzieckiem przysposobionym, a także dzieckiem obcym, przyjętym na wychowanie i utrzymanie.

W przypadku gdy ubezpieczona matka dziecka, która pobiera zasiłek macierzyński w okresie 8 tygodni po porodzie, przebywa w szpitalu i stan zdrowia uniemożliwia jej sprawowanie opieki nad dzieckiem, ubezpieczonemu ojcu dziecka albo innemu członkowi najbliższej rodziny, który przerwie zatrudnienie lub inną działalność zarobkową w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy za okres pobytu matki dziecka w szpitalu.

■ *Okres wypłaty zasiłku opiekuńczego*

Zasiłek opiekuńczy przysługuje: • nie dłużej niż przez okres 60 dni w roku kalendarzowym, jeżeli opieka sprawowana jest nad dziećmi zdrowymi do lat 8 i chorymi do lat 14 • przez okres do 14 dni w roku kalendarzowym, jeżeli opieka sprawowana jest nad chorymi dziećmi w wieku powyżej 14 lat lub innymi członkami rodziny.

Łącznie zasiłek opiekuńczy może być wypłacany przez okres nie dłuższy niż 60 dni w roku kalendarzowym.

Niezależnie od określonych wyżej wymiarów, w przypadku gdy ubezpieczona matka dziecka, pobierająca zasiłek macierzyński w okresie 8 tygodni po porodzie, przebywa w szpitalu, ubezpieczonemu ojcu dziecka lub innemu członkowi rodziny przysługuje za okres jej pobytu w szpitalu dodatkowy zasiłek opiekuńczy w wymiarze do 8 tygodni, tj. do 56 dni, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 8 tygodni życia.

■ *Wysokość zasiłku opiekuńczego*

Zasiłek opiekuńczy jest wypłacany w wysokości 80% podstawy wymiaru zasiłku.

■ *Dokumenty wymagane do przyznania i wypłaty zasiłku opiekuńczego*

Przyznanie i wypłata zasiłku opiekuńczego następują po złożeniu przez ubezpieczonego oświadczenia na formularzu ZUS Z-15, oraz innych dowodów potwierdzających konieczność sprawowania opieki.

Dokumentem stanowiącym podstawę wypłaty zasiłku opiekuńczego z tytułu sprawowania opieki nad chorym dzieckiem lub innym chorym członkiem rodziny jest zaświadczenie lekarskie, wystawione na formularzu ZUS ZLA. Ubezpieczony jest zobowiązany złożyć wymienione zaświadczenie w ciągu 7 dni od daty jego otrzymania. W razie niedotrzymania tego terminu, zasiłek opiekuńczy jest obniżany o 25% za okres od ósmego dnia orzeczonej niezdolności do pracy do dnia dostarczenia zaświadczenia lekarskiego.

Dokumentem wymaganym do wypłaty zasiłku opiekuńczego z powodu konieczności sprawowania opieki nad dzieckiem w wieku do lat 8 jest:

- w przypadku nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, przedszkola lub szkoły, do których uczęszcza dziecko – oświadczenie ubezpieczonego w tej sprawie,
- w sytuacji izolacji dziecka z powodu podejrzenia o nosicielstwo zarazków choroby zakaźnej – decyzja właściwego inspektora sanitarnego zarządzającego izolacją,
- w przypadku porodu, choroby lub pobytu małżonka ubezpieczonego, stale opiekującego się dzieckiem, w stacjonarnym zakładzie opieki zdrowotnej – zaświadczenie lekarskie, wystawione na zwykłym druku, zawierające imię i nazwisko małżonka stale opiekującego się dzieckiem, okres i przyczynę konieczności sprawowania opieki nad dzieckiem, imię i nazwisko dziecka, nad którym ma być sprawowana opieka oraz pieczętą i podpis wystawiającego zaświadczenie.

Dokumentami do wypłaty zasiłku opiekuńczego przysługującego ubezpieczonemu ojcu dziecka lub innemu członkowi najbliższej rodziny, w przypadku pobytu ubezpieczonej matki dziecka pobierającej zasiłek macierzyński w okresie 8 tygodni po porodzie w szpitalu, są:

- zaświadczenie lekarskie o pobycie ubezpieczonej matki dziecka w szpitalu oraz
- oświadczenie o pobieraniu przez ubezpieczoną matkę dziecka zasiłku macierzyńskiego w okresie 8 tygodni po porodzie.

Jeżeli zasiłek opiekuńczy jest wypłacany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, należy złożyć dodatkowo zaświadczenie płatnika składek na druku ZUS Z-3 (w przypadku pracowników) lub ZUS Z-3b (w przypadku ubezpieczonych wykonujących działalność pozarolniczą, współpracujących z osobami wykonującymi działalność pozarolniczą oraz duchownych) albo ZUS Z-3a (w przypadku pozostałych ubezpieczonych).

Podstawa wymiaru zasiłku macierzyńskiego i opiekuńczego

Podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego lub opiekuńczego stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone **pracownikowi** za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstało prawo do zasiłku.

Podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego lub opiekuńczego stanowi wynagrodzenie pracownika, tj. przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, po odliczeniu potrąconych przez pracodawcę składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe. W podstawie wymiaru nie uwzględnia się składników wynagrodzenia, do których pracownik zachowuje prawo (wypłacanych) za okres pobierania zasiłku.

W przypadku **ubezpieczonych innych niż pracownicy** podstawę wymiaru omawianych zasiłków stanowi przychód za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstało prawo do zasiłku.

Za przychód uważa się kwotę stanowiącą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, po odliczeniu kwoty odpowiadającej 13,71% tej podstawy wymiaru.

Jeżeli okres zatrudnienia (ubezpieczenia) jest krótszy niż 12 miesięcy kalendarzowych, podstawę wymiaru ustala się z faktycznego okresu zatrudnienia (ubezpieczenia), za pełne kalendarzowe miesiące.

Podmioty zobowiązane do wypłaty zasiłków macierzyńskich i opiekuńczych

Prawo do zasiłków macierzyńskich i opiekuńczych ustalają oraz świadczenia te wypłacają:

- płatnicy składek, którzy zgłaszają do ubezpieczenia chorobowego więcej niż 20 ubezpieczonych – swoim ubezpieczonym w czasie trwania ubezpieczenia,
- oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych:
 - ubezpieczonym, których płatnicy składek zgłaszają do ubezpieczenia chorobowego, nie więcej niż 20 ubezpieczonych,

- ubezpieczonym prowadzącym pozarolniczą działalność i osobom z nimi współpracującym,
- ubezpieczonym będącym duchownymi,
- osobom uprawnionym do zasiłków za okres po ustaniu ubezpieczenia,
- ubezpieczonym podlegającym ubezpieczeniu chorobowemu w Polsce z tytułu zatrudnienia u pracodawcy zagranicznego.

Liczbę ubezpieczonych ustala się na każdy rok kalendarzowy według stanu na dzień 30 listopada poprzedniego roku, a w stosunku do płatników składek, którzy na ten dzień nie zgłosili nikogo do ubezpieczenia chorobowego – według stanu na pierwszy miesiąc, w którym dokonali takiego zgłoszenia.

Podstawa prawna

- ▶ Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. nr 77, poz. 512 z późn. zm.).
- ▶ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2012 r. poz. 444).

Warszawa, lipiec 2013 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Departament Zasiłków)
01-748 Warszawa, ul. Szamocka 3, 5

Skład: Poligrafia ZUS w Warszawie. Zam. nr 1819/13

Druk: Wydz. Poligr. ZUS w Słupsku. Nakł. 30 000 egz. Zam. nr 608/13